

Instemmingsrecht bij arbeidsomstandigheden

De ondernemingsraad heeft geen instemmingsrecht bij onderwerpen waarover de arbeidsinspectie een eis kan stellen. Dit geldt ook wanneer het beleid van de arbeidsinspectie meebrengt dat geen eisen op dit gebied worden gesteld. (Kantongerecht Rotterdam 15 december 1992, artikel 27, derde lid WOR)

Noordzee Veerdiensten BV wilde besluiten dat het aan varende personeel niet zou worden toegestaan tijdens aanwezigheid aan boord alcohol te gebruiken of in bezit te hebben, behalve als het bezit van alcohol is vereist voor de uitoefening van de functie. Dit besluit werd ter instemming voorgelegd aan de ondernemingsraad, maar deze weigerde de instemming. De or wilde helemaal geen regeling van deze materie. Hierna vroeg de ondernemer de kantonrechter om vervangende goedkeuring.

Tijdens deze procedure kwam de vraag aan de orde of de ondernemer in dit geval wel verplicht was om de ondernemingsraad om instemming te vragen. Weliswaar betreft dit een besluit op het gebied van de veiligheid, de gezondheid en het welzijn in verband met de arbeid, hetgeen voorkomt op de lijst van onderwerpen waarover volgens artikel 27 WOR in het algemeen van instemming is vereist. Maar het vierde lid van artikel 27 WOR stelt ook dat de kantonrechter het oordeel heeft over of een besluit op grond van de Arbeidsomstandighedenwet.

Op grond van de Arbeidsomstandighedenwet sinds 1 januari 1992 is het aan de kantonrechter overgelaten om te beslissen of een besluit op grond van de Arbeidsomstandighedenwet vereist is. De Arbeidsinspectie stelt eisen en aanwijzingen tot naleving van de wet geven als het gaat om veiligheid, gezondheid en welzijn. In dit geval gebeurt dit echter (nog) niet. De ondernemer wenst niettemin de regeling toch al in te voeren. De ondernemingsraad stelde dat de wetgever met de uitzondering op het instemmingsrecht slechts had beoogd om dubbele procedures te voorkomen en niet om de medezeggenschap te beperken.

Volgens de kantonrechter was de wettekst duidelijk. Ook de bedoeling van de wetgever is helder: er is geen reden voor een instemmingsrecht, ook indien de inspectie geen beleid nodig achtte tot het stellen van eisen en geven van aanwijzingen. De ondernemer werd niet-ontvankelijk verklaard in zijn verzoek om vervangende goedkeuring, omdat die goedkeuring niet vereist was. Hij kan zijn voorgenomen besluit uitvoeren, als dat past in de Arbeidsomstandighedenwet.

Commentaar

De uitspraak in deze vreemde zaak is gelet op de wettekst begrijpelijk. Zij maakt echter duidelijk dat de wetswijziging, die bedoeld was om het samenvallen van procedures op grond van WOR en op grond van de Arbo-wet te voorkomen, tegelijk ernstig afbreuk heeft gedaan aan het instemmingsrecht van de or. Eerder is al eens door een rechter uitgesproken dat men bij het instemmingsrecht ten aanzien van de arbeidsomstandigheden met name moet denken aan de onderwerpen die zijn geregeld in de Arbeidsomstandighedenwet en die door de arbeidsinspectie kunnen worden gecontroleerd. Uit deze uitspraak kan men afleiden dat juist op deze gebieden het derde lid een uitzondering betekent op de toepassing. Als we deze twee uitspraken combineren, rijst de vraag waarover de or dan nog instemmingsrecht heeft op het gebied van de Arbo-wet.

Wat kan de or nu nog doen op de gebieden van veiligheid, gezondheid en welzijn, waarover de Arbeidsinspectie zeggenschap heeft? De or kan de inspectie vragen om wetstoepassing. Weigert die dan kan de or tegen deze beslissing beroep aantekenen bij de minister en tegen de beslissing van de minister bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

Dat is om twee redenen onvoldoende. Op de eerste plaats wordt de beslissing van de arbeidsinspectie door de minister waarschijnlijk gedekt en door de rechter alleen getoetst op strijd met de wet en beginselen van behoorlijk bestuur. Ten tweede heeft de or er niets aan in een geval als dit, waarin hij juist een besluit wilde tegenhouden.

Deze rubriek signaleert en behandelt de belangrijkste jurisprudentie op or-gebied. De rubriek wordt beurtelings geschreven door mr Adriaan Dorresteyn (ondernemingsrecht) en mr Guus Heerma van Voss (sociaal recht).

Guus Heerma van Voss